

שאלות הנוגע לסוכות - שיעור 482

I. להשתמש במחצלת לסכך סוכה עיין בשו"ע (תרכ"ט - ו)

(א) עיין בקובץ תשובות (ה - ס"ג) שהביא תשובת רב אלישיב דמכיון שהנסרים קטנים דבוקים ע"י אריגה הרי נעשה כנסר רחוב ד' ויש לדונו משום פסול נסר ד' גם במקום שאין מנהג אנשי המקום לשכיבה (כדברי הרשב"א) וכ"כ הציץ אליעזר (י - כ"ט וי"ג - ס"ו) שאין להורות להקל כלל אלא יש להורות איסור מפורש ולמחות בכל מאי דאפשר ולפרסם הלכה פסוקה לאיסורא דיודעים אנו שרובא דרובא מעדות המזרח משתמשים במחצלאות לשכיבה ועוד לפי שרובם אינם בני תורה דילמא אתו כו"ע לסכך כאלו שאינם כשרים ועברי אדאורייתא ולכן בדיעבד נמי פסול והביא ג"כ האז נדברו (ז - ס"ו) מכתב זו מרב אלישיב לאיסורא

(ב) אמנם הספר הסוכה השלם (דף תמ"ח) הביא דעת הגרשז"א להתירא דאין בזה משום גזירת תקרא כיון שהם דקים ורכים מאד ודינם ככל מחצלת העשויה לסכך וכ"כ השו"ת שבט הלוי (ו - ע"ד) להתירא (כ) דהא מתקפלים כמו דבר רך ואין בזה בגדר נסר (ל) רק עלינו להקפיד שיהיו החוטין מעט מאד באופן שיהיה ברור שאין בחוטין גדר מעמיד כלל וכ"כ השו"ת יחזקיה דעת (ה - ס"ד) להתירא ועיין באג"מ (ה - מ - ה) דאלו נסרים דקין שעושים מהם תקרות ורצפות הם בכלל המנהג לאסור (תרכ"ט - י"ח) אך הדקין יותר מאלו שעושים רצפות אין לאסור

(ג) למעשה - עיין בבה"ל (תרכ"ט - ו) ד"ה "עומדות" (נספח) דכיון שהדבר רק מלתא דרבנן בעלמא יש לסמוך על דעת המקילין

II. קשירת הסכך לדפנות בחבל וכדומה - עיין בשו"ת בצל החכמה (ה - מ"ד) דאם הסכך יכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה מותר לקשרו אפילו בדבר המקבל טומאה וקשרו משום שתוכל לעמוד גם ברוח שאינה מצויה ואין לאסור מפני הרואים אמנם בסכך שאינה יכולה לעמוד אפילו ברוח מצויה מחויב לקשרו דאם לאו פסולה אפילו ברוח מצויה ואפילו אם לא זו ממקומו ועכשיו צריך לקשרו דוקא בדבר שאינה מקבל טומאה וע"ע בשו"ת האלף לך שלמה (ע"א) דמותר לחבר נסרים אפילו במסמרים דתיתי בעינן לאסור (כ) דמטר אין יכול לירד לסוכה (ל) וגם דהוי קבוע במסמרים ובחד בלבד שרי וזה הוי רק סניף להתירא ועיין עוד בפסקי תשובות (תרכ"ט - 62)

III. סכך החדשה המונע ירידת הגשמים - עיין באג"מ (ה - מ"ג - ד) שהביא ראייה מהב"ח והסמ"ק שמה שאין גשמים יכולין לירד הוא פסול כהרבינו תם דכן סברו המג"א והט"ז והמ"ב (תרכ"ט - מ"ט) ודלא כהרא"ש וכדפסקו הערוך השלחן (תל"ח - ה) והאלף לך שלמה אך אפילו שיש עכ"פ מחלוקת בדבר מ"מ כן פסקינן ועיין עוד בספר סוכה השלם (דף תס"ז) שהביא מכתב מרב אלישיב שהתיר סכך זה וכתב דחיובא נמי איכא לעשותו ועיין בפסקי תשובות (תרכ"ט - י"ז) שהביא עוד אוסרים וכן צריך להכריע דעושה חדשות בעל מלחמות

IV. לקצוץ אילן שעושה פירות לצורך עשיית סוכה - מצוואת רבי יהודה החסיד אוסרים דסכנה חמורה מאיסורה וכ"כ השו"ת בית יצחק (ה - קמ"ד) שחושש לדאורייתא אמנם עיין בתשובות והנהגות דבנ"ד יש ג' צדדים להקל (כ) במקום מצוה (ל) ע"י עכו"ם (ז) אם רק הענפים ולא כל האילן ועיין בשו"ת הר צבי (ז - ק"ב) שהתיר ג"כ והוסיף שיאמר לנכרי שאין רוצה שיעשה זה בשליחותו ועיין בשו"ת דובב מישרים (ה - קל"ד) שכתב דמותר לקצוץ כל האילן במקום מצוה ועיין בספר על פכים קטנים (הלכות זל תשס"ה)

V. סוכה ניידת (portable) (כ) סוכה שדפנותיה מבגד קאנבס וקשר היריעה מלמעלה ולמטה על מסגרת שלא יניד הרבה ברוח עיין באג"מ (ה - ל"ט - ג) שכתב שיש חשש דמכיון דכשהתחיל לאכול היו היריעות מקושרין והיתה הסוכה כשרה וכיון שלא מצוי כל כך לינתק יש לחוש שלא יהיה אדעתיה לעיין אם ניתקו הקשרים שאז היא פסולה אף שהיריעות קיימין ועוד מחויב לחוש שמא נפסלה הסוכה ע"י רוח שאינה מצויה מ"מ השו"ע (תל"ל - י) כתב

בלשון "אין נכון" לעשות כל המחיצות מיריעות של פשתן והוא לשון לכתחלה ולכן מי שיש לו סוכת קאנבס או שהוא אורח בסוכת חברו יכול לאכול שם וחשיב כבדיעבד ועיין בפסקי תשובות (ת"ל - ט) (ה) עשיית סוכה בקרקע רשות הרבים עיין ברמ"א (ת"ל"ז - ג) דאין לעשות סוכה לכתחלה ע"ג קרקע של רבים ודעת המג"א שאין לברך עליה והמברך ברכתו לבטלה שהנכרים אינם מוחלים אמנם רובו המתירים (בה"ל ד"ה וכן נקרקע) ועיין בקרא (נחמיה ח) שהיו עושים סוכות ברחובות ירושלים (ספר הסוכה השלם דף ת"ס) (ז) לסתור סוכה בחוזה"מ עיין במ"ב (ת"ס"ו - סק"ה) דלא יסתור סוכתו בהושענא רבה משום דהא כל היום חובתו לישן ולשנן שם ואי איקלע ליה סעודתא צריך לאכול בגוה משמע דאם הולך משם כגון מההרים לניו יארק ואין לו צורך כלל לסוכתו מותר וע"ע בשש"כ (ס"ז - הערה קע"ז) ועיין בפסקי תשובות (ת"ל"ח - ג) דחשיב מעשה הדיוט שלא לצורך המועד ואסור וסוכה ניידת (portable) שמפרקים ובונים אותם לפי הצורך יש להתיר לצורך המועד משום שהוא מעשה הדיוט (שו"ע הרב ת"ל"ח - י"ד)

.VI נטילת ידיים בבית והמוציא בסוכה שבחצר עיין במ"ב (קס"ו - ה) דאם הולך מביתו לבית אחר יש שמחמירין אפילו בהליכה מועטת (הגר"ז ובגדי ישע) וע"ע בחזון איש (סוף כ"ד) דיש מקילין בשהיה וכש"כ כשהולך לסעודתו דאין הליכה זו הפסק וכ"ש אם הוא קודם ניגוב הידים וכ"כ הערוך השלחן (קס"ו - ז) שאם מקום הנטילה רחוק ממקום האכילה אף יותר מכ"ב אמה לא מקרי הפסק כיון שזה מוכרח להענין והפסק לא מקרי אלא כששוהה וא"צ לשהות וכן משמע מהרמ"א (י"ד י"ט - ה) לענין שחיטה שיברך בחצר וישחוט בבית (פסקי תשובות קס"ו) ולכן אלו שמניחין פרוסות לחם קטנים בבית שמחה אין זה מן המובחר דמצוה מן המובחר לברך על הפת שעל השלחן שהיא שלימה (שו"ע הרב קס"ז - ג) ולכן מי שאוכל עם עוד אנשים שיש להם רק פרוסות והוא יש לו לחם שלם הם יוצאים מבציעתו

.VII אין להתיר להרוג או לצוד שרץ שנקרא Yellow Jacks מסוכה בשבת או ביום טוב כך שמעתי מרב דוד פיינשטיין וגם מרב ש.ז. אויערבך נאמרו ואם יש חשש סכנה או היזק אין להתיר לצוד אותו משום דמצטער פטור מהסוכה ויש מתירים (עיין בשיעור 81)

.VIII לענין כסוי לסוכה עיין ברמ"א (ת"כ"ו - ג) דאם יש ציר להגג מותר לפתוח ולסגור ואם מחובר לכוסל הבית כדרך צירים ג"כ מותר ומסתבר שמחצלת שקושרים בחבלים הוה החבלים כמו צירים ואם לא נתחבר הגג בדרך זה רק מונח שם צריך להיות פרוס טפח על גבי הסכך וע"ע בשער הציון (ת"כ"ט - סקפ"ד) דבתוך ג' טפחים אין חשש משום אוהל ואין צריך פותח טפח (עיין במ"ב ת"מ - סקפ"ה) וגם שיעור 91) ודעה ראשונה הובא בספר קיצור הלכות סוכה בשם רב משה פיינשטיין

.IX יש ליזהר בזמן הקור שיהא לבוש בכגדים חמים כשסועד בסוכה כדי שלא יהיה מצטער מחמת הקור ויהיה חשש ברכה לבטלה (בה"ל ת"מ - ד ד"ה "מפני")

.X אם יש קיום מצוה לשבת בסוכה בגגון סגור מחמת הגשמים אם הגגון העשוי מעץ והפסול אינו אלא מדרבנן משום גזירת תקרה ולדעת הרבה פוסקים יוצאים בסוכה אפילו כשאין המטר יכול לירד לתוכה דמן התורה כשירה ולכן נכון לעשות כן עיין בה"ל (רי"ט ת"כ"ט) ויש סוברים שיריעות פלאסטיק שקופים (transparent) ואינם עושים צל כלל הרי הם כאויר ואם מונחים ע"ג סכך כשר אין פוסלים אלא משום שאין הגשם יכול לעבור דרכם ולכן הסוכה פסולה רק מדרבנן (פסקי תשובות ת"כ"ט - ז) ומדאורייתא יצא אמנם בלא ברכה

.XI הנחת הסכך ע"י אשה קטן או עכו"ם עיין בשו"ע (ת"ל"ה - ה) שכתב דעשיית סוכה ע"י גוי או אשה כשרה ואין דומה לציצית

.XII יש ליזהר שלא לתלות שום נוי סוכה רק בפחות מד' טפחים לסכך (רמ"א ת"כ"ז - ד) ומדינא אין לאסור רק ברוחב ד"ט ולפי זה אין לתלות פירות כלים וכדומה אלא בתוך ד"ט לסכך (מ"ב סקט"ו)